

CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ PRIVIND TRAFICUL ILICIT DE BUNURI CULTURALE FURATE DIN SITURILE ARHEOLOGICE ALE EUROPEI CENTRALE ȘI DE SUD-EST

Karl-Heinz Kind
Secretariatul General Interpol

În primul rând, aș dori să mă prezint. Numele meu este Karl-Heinz Kind. Sunt un ofițer de poliție german atașat Secretariatului General Interpol, unde coordonez activitățile Interpol legate de infracțiunile contra proprietății culturale.

În numele Interpol, aș dori să mulțumesc autorităților române pentru că m-au invitat să particip la această conferință internațională.

Datorită faptului că nu sunteți toți familiarizați cu domeniul organelor de aplicare a legii, pentru a vă reda o imagine clară despre ceea ce este și cu ce se ocupă organizația noastră, în câteva cuvinte vă voi prezenta structura acesteia și voi expune rolul Secretariatului General Interpol în lupta contra traficului ilicit cu bunuri aparținând proprietății culturale.

Interpol este o organizație interguvernamentală cu 186 de state membre. Este a doua organizație după O.N.U. sub raportul numărului membrilor.

Corpurile guvernante ale Interpol sunt Adunarea Generală și Comitetul Executiv. Acestea sunt organe deliberative, având competențe decizionale și de supraveghere. În jur de 150 de ofițeri de poliție din aproximativ 75 de țări reprezentând toate regiunile lumii lucrează la Secretariatul General Interpol, care este localizat în Lyon, Franța. Structura personalului asigură cunoștințe solide și o experiență vastă atât cu privire la situațiile regionale, cât și privitor la problemele create de crimele internaționale.

Scopul Organizației noastre este:

- Să asigure și să promoveze cea mai largă asistență reciprocă între toate **autoritățile de poliție criminală**, în limitele legilor existente în diferite țări și în spiritul Declarației Universale a Drepturilor Omului.
- Să instituie și să dezvolte toate instituțiile care pot contribui efectiv la prevenirea și reprimarea infracțiunilor prevăzute în **legile ordinare**.

Este strict interzis pentru Organizație să realizeze o intervenție sau o activitate cu caracter politic, militar, religios sau rasial.

Contrar credinței comune, Interpol nu este alcătuit din brigăzi internaționale de investigatori. Ofițerii de Poliție Interpol nu pot face investigații în țările membre. În schimb, investigațiile internaționale sunt întreprinse de forțele polițienești naționale ale țărilor membre.

Secretariatul General nu are dreptul de a forța o țară să intervină, sau nu, într-o anumită investigație polițienească.

De aceea, în fiecare stat membru Interpol, sarcina cooperării revine Biroului Național Central, de obicei localizat în capitala țării, care centralizează toate informațiile de interes internațional.

Din 1947, Interpol a investit multe eforturi în lupta împotriva criminalității contra proprietății culturale.

Este extrem de dificil să obții o imagine clară despre dimensiunile fenomenului de furt de bunuri culturale din lume și este puțin probabil ca statisticile detaliate să fie făcute vreodată publice. Statisticile naționale sunt de obicei bazate pe circumstanțele în care a avut loc furtul (furt simplu, furt prin efracție, tâlhărie etc.), furnizând rar informații despre natura obiectului furat.

În fiecare an, Secretariatul General al Interpol trimite mesaje statelor membre prin care cere statistici cu privire la furturile de bunuri culturale comise și informații despre natura obiectelor furate și locurile de unde acestea au fost furate. În anul 2005, noi am primit 80 de răspunsuri, 47 dintre ele conținând informații complete sau parțiale.

Pe baza statisticilor furnizate, cel mai mare număr de furturi de bunuri culturale este înregistrat în Franța (3490 cazuri în 2005), Polonia (2247), Rusia (2131), Germania (1830) și Italia (1202).

Cu puține excepții, țările africane și asiatice nu au putut deloc să furnizeze informații privitoare la statistici. În aceste circumstanțe, este practic imposibilă evaluarea adevăratului scop al furtului de bunuri culturale din aceste regiuni.

Dacă, în general, statisticile privind proprietatea culturală nu sunt întotdeauna realizate de către toate statele, iar datele înregistrate nu sunt întotdeauna de încredere, acest fapt este cu atât mai adevărat în cazul furturilor din situri arheologice. Motivul constă în însăși natura acestor furturi. Siturile arheologice sunt adesea situate în zonele îndepărtate, unde furturile nu sunt detectate imediat, uneori acest fapt fiind posibil numai odată cu apariția pe piață a obiectelor excavate.

Astfel, statisticile care includ răspunsurile primite de la toate statele membre arată 143 furturi din siturile arheologice comise în 2004 și 532 în 2005.

Țările din Europa Centrală și de Sud-Est au raportat următoarele cifre :

ȚARA	2004	2005
Bulgaria	114	215
Croația	1	4
Republica Cehă	2	2
Georgia	1	0
Grecia	1	8
România	0	20
Serbia și Muntenegru	7	5
Slovenia	0	3
Turcia	N/A	5
(Pentru comparație: Spania)		240)

Toate acestea demonstrează, cu toată precauția necesară la interpretarea cifrelor, un impact mare pentru Bulgaria, dar și pentru țara noastră gazdă, România; acesta este, cu siguranță, unul din motivele pentru care conferința a fost dedicată chiar subiectului în discuție.

Ce unelte avem la dispoziție pentru a combate eficient traficul ilicit de bunuri culturale?

O circulație largă și rapidă a informației între statele membre Interpol

Reteaua de telecomunicații

Reteaua noastră mondială de telecomunicații permite circulația informațiilor între toate statele membre în câteva minute. Numărul crescând de mesaje, în special cele conținând imagini (fotografii, amprente), a reprezentat o nouă provocare la adresa Interpol. Răspunsul Interpol este un nou sistem de telecomunicații bazat pe tehnologia Internet-ului, care prezintă avantaje în ceea ce privește viteza și costurile, menținând totodată standardele de înaltă securitate cerute. Sistemul se numește I-25/7 și până în prezent, la acesta sunt conectate toate statele membre, cu excepția Somaliei, pe lângă alte 23 de terminale (sub-birouri și birouri sub-regionale).

Pentru a vă crea o idee, aproximativ 9 milioane de mesaje au tranzitat sistemul în 2006, adică aproape 25.000 mesaje pe zi. Aceasta reprezintă de trei ori numărul de mesaje înregistrate în 2003. I-24/7 nu permite doar schimbul rapid de informații între Birourile Naționale Centrale și Secretariatul General, dar și conectarea mai multor ofițeri de aplicare a legii din cadrul altor organe. Serviciul permite atât conectarea utilizatorilor individuali cât și a rețelilor locale sau naționale. Acest sistem permite accesul la un număr de baze de date centrale, inclusiv la baza de date a operelor de artă.

Afișul celor mai căutate Opere de Artă

La fiecare șase luni publicăm un afiș care prezintă cele mai căutate șase opere de artă. Aceasta este singura publicație **tipărită rămasă pentru operele de artă furate**. În medie, două din cele șase obiecte prezentate sunt recuperate.

Ca și excepție, afișul tipărit în iunie 2003 a fost dedicat în totalitate, operelor de artă furate în Irak. Copiile celui mai recent afiș, publicat în decembrie 2006, sunt la dispoziția dumneavoastră.
Baza de date computerizată „ASF – opere de artă”:

În 1995, Secretariatul General a pus la punct o bază de date computerizată pentru opere de artă furate, care cuprinde inclusiv descrieri și fotografii.

Această bază de date a fost realizată pentru Ofițerii de Poliție, fiind bazată pe o descriere vizuală a operelor de artă, care este foarte simplu de realizat.

La sfârșitul anului 2006, baza de date conținea 30.180 de intrări (situația la 31/12/2006).

Majoritatea intrărilor au fost raportate de țări europene (22.601 sau 74,9 %) , urmate de America (3.745 sau 12,4%), Orientul Mijlociu și Africa de Nord (2.513 sau 8,3%), Asia și Pacificul de Sud (1.169 sau 3,9%) și Africa (152 sau 0,5%).

Acces direct la baza de date

Începând cu ianuarie 1999, această bază de date este disponibilă tuturor statelor membre, prin intermediul unui program de calculator special.

Într-un efort de a crește atât viteza cât și ergonomia instrumentelor utilizate de noi, în noiembrie 2005, am lansat accesul la baza de date a Interpolului care cuprinde **opere de artă furate** , prin intermediul noului sistem de telecomunicații, în septembrie 2006 adăugând versiunea franceză și pe cea spaniolă. De la această dată, numărul de interogări externe a crescut considerabil, după cum arată și următorul tabel.

Următoarele cifre indică participarea țărilor din Europa Centrală și de Sud-Est la baza de date a Interpolului, atât pentru adăugare de înregistrări, cât și pentru consultare.

ȚARĂ	Numărul înregistrărilor	Numărul interogărilor (2006 - 2007)
Albania	6	0
Armenia	38	3
Bosnia-Herțegovina	13	80
Bulgaria	94	0
Croația	482	96
Cipru	54	59
Republica Cehă	1 007	43
Republica Macedonia	52	5
Georgia	17	52
Grecia	340	9
Ungaria	267	30
Malta	7	0
Moldova	1	0
Muntenegru	2	0
România	210	77
Serbia	34	13
Slovacia	502	24
Slovenia	144	2
Turcia	1 359	17

(Pentru comparare: Germania 1.478)

Din 1 ianuarie 2005 până în prezent, Secretariatul General a primit informații referitoare la doar 12 cazuri de furturi din situri arheologice, inclusiv informații despre obiecte în scopul introducerii lor în baza de date: 6 din America Latină, 1 din Asia și 5 din Europa (Italia: 2 cazuri cu 76 itemi; Turcia: 2 cazuri cu 2 itemi; Grecia: 1 caz cu un item).

CD-ul / DVD-ul „Interpol – Opere de Artă furate”

În vederea permiterii sectorului privat de a avea acces la informațiile referitoare la operele de artă furate, Secretariatul General a început în 1999, în cooperare cu o companie privată franceză, să producă și să distribuie un CD-ROM despre opere de artă furate.

Acest CD oferă posibilitatea alegerii limbii de lucru: engleză, franceză sau spaniolă. CD-ul conține atât informații despre opere de artă furate, sau obiecte de artă găsite în circumstanțe suspecte, cât și: textul Convențiilor Internaționale UNESCO din 1970 și UNIDROIT din 1995, lista țărilor membre și numerele lor de telefon, OBJECT-ID – dezvoltat de Institutul de Informații Getty, care reprezintă standardul minim de descriere a unei opere de artă, recunoscut atât de UNESCO, cât și ICOM și o listă de obiecte în pericol (lista roșie a ICOM).

Acest CD este una dintre **înregistrările** menționate în Convenția UNIDROIT din 1995, la articolul 4, litera 4.

Toate Birourile Centrale Naționale primesc CD-ul pe gratis, acesta fiind vândut către alte instituții publice și private, prin abonament anual, inclusiv actualizări la fiecare două luni (având un preț special pentru organele de aplicare a legii).

În august 2006, s-a trecut de la CD la DVD, pentru creșterea capacității de stocare și, ca rezultat, creșterea calității fotografiilor.

Internet

În iulie 2000, Secretariatul General a creat un site de Internet pentru operele de artă. Site-ul, care poate fi accesat de public, conține informații cu privire la: întâlniri și conferințe Interpol, recomandări adoptate, alerte specifice în cazul unor furturi importante (ex. furtul operei „Strigățul” a lui Munch, din Muzeul din Oslo, în august 2004 și recuperarea sa în 2006, furtul lucrării de artă „Saliera” din Muzeul din Viena, în mai 2003 și recuperarea sa 3 ani mai târziu). De asemenea, pe site sunt publicate cele mai recente furturi de opere de artă, pentru asigurarea continuității informațiilor despre operele de artă furate, raportate Secretariatului General între două actualizări. Site-ul cuprinde de asemenea: obiecte găsite de ofițerii de poliție în încercarea lor de a da de urmă proprietarilor, DVD-ul (detalii tehnice și condiții de abonare), întrebări frecvente (ex. statistici).

În 2003, am creat o secțiune specială a site-ului, dedicată proprietății culturale furate în Irak, cuprinzând toate informațiile înregistrate în baza de date a Secretariatului General (peste 2.200 intrări).

În 2004, am adăugat o secțiune specială site-ului, dedicată proprietății culturale furate în Muzeul Kabul din Afganistan (care cuprindea cca. 650 intrări), întreaga informație fiind furnizată de UNESCO. În prezent, intrările din baza de date sunt amendate pe baza informațiilor dintr-o publicație furnizată tot de UNESCO.

Identificări reușite de obiecte arheologice

În cele ce urmează, o să prezint câteva cazuri de identificări reușite ale unor obiecte arheologice, posibile în urma utilizării instrumentelor descrise anterior.

În 21 iunie 2004, IP Wiesbaden a informat cu privire la confiscarea unui cap de marmură a lui Dyonisos în München. Obiectul fusese furat dintr-un sit arheologic din Izmir, Turcia, în februarie 2004. Identificarea a fost realizată de arheologul unei case de licitații cu sediul în München, folosind CD-ul Interpol „Opere de artă furate”, care inclusese acest obiect în ediția sa din aprilie 2004. Furnizorul obiectului, un turc, este cunoscut pentru traficul ilicit cu opere de artă și pentru alte activități criminale, de zeci de ani.

Dosarul nostru: OPERE DE ARTĂ 2004/18434

În 16-17 noiembrie 2004, autoritățile germane din München au condus o amplă operațiune de poliție împotriva unui grup de infractori turci, urmăriți pentru furt și trafic ilegal de proprietate culturală. Locuințele suspectilor au fost percheziționate simultan, o cantitate imensă de obiecte suspecte fiind **documentate** și confiscate; nu au fost făcute arestări. Au fost realizate verificări cu ajutorul CD-ului Interpol, care a permis identificarea a două sculpturi furate dintr-un sit arheologic din Lagina, Turcia, în 1992 și dintr-o expoziție în aer liber din regiunea Kocali, Turcia, în 2001.

Dosarele noastre: OPERE DE ARTĂ 1993/5348 și OPERE DE ARTĂ 2002/6271

IP Wiesbaden a verificat o pistă dată de un informator al unui birou regional german și, cu ajutorul CD-ului Interpol a identificat o statuie reprezentând-o pe Afrodita, furată dintr-un muzeu din Izmir, Turcia, în 2004. Colaborarea cu autoritățile turcești a dus la confiscarea statuii în Istanbul, pe 18 noiembrie 2004 și la arestarea unui cetățean turc pentru primire de proprietate furată.

Dosarul nostru: OPERE DE ARTĂ 2004/37152

În 30 martie 2006, Biroul Central Național Wiesbaden a informat că un cap de marmură găsit abandonat în München, în septembrie 2005 a fost identificat ca fiind furat dintr-un muzeu în aer liber din provincia Bahkesir, Turcia, în octombrie 2001. Obiectul a fost inclus în baza de date a Interpolului conținând opere de artă furate.

Dosarul nostru: OPERE DE ARTĂ 2001/52042

În 8 ianuarie 2007, IP Berna a informat că un fragment furat dintr-o sculptură de bronz , o mână dreaptă datând din perioada romană, a fost confiscată în Basel. Obiectul a fost furat împreună cu alte opt fragmente de marmură din orașul antic Denizli, Turcia, în februarie 2005. La cererea Biroului Central Național din Ankara, antichitățile furate au fost integrate în baza de date a operelor de artă ASF. Identificarea a fost realizată prin intermediul DVD-ului „Interpol – Opere de artă furate” de către proprietar, un dealer de antichități din München, Germania